

Jaarvergadering

Rond deze tijd zou de afdeling haar jaarvergadering houden. Deze bijeenkomst is zowel voor bestuur als leden een belangrijk moment. Dan legt het bestuur immers verantwoording af over wat het in 2019 allemaal heeft gedaan.

De coronacrisis dwingt ons echter ander te werken dan we gewoon zijn. De jaarvergadering is dan ook afgelast maar zal op een andere datum alsnog een keer plaatsvinden. Over de nieuwe datum en tijd worden de leden uiteraard tijdig geïnformeerd. In deze nieuwsbrief twee zaken waarvan het goed is om deze alvast met u te delen.

Herverkiezing bestuursleden

Als gevolg van de afgelasting van de jaarvergadering kan er ook geen besluit genomen worden over de verkiezing van bestuursleden.

Zoals bekend zijn in 2020 Silvia Daamen-van Haare en Piet Huvenaars beiden aftredend maar hadden ze wel aangegeven zich opnieuw verkiesbaar te stellen.

In afwachting van een nieuw moment waarop de jaarvergadering plaatsvindt, hebben Silvia en Piet aangegeven hun taken tot die tijd voort te zetten.

De penningmeester aan het woord

Misschien een opluchting voor velen: bij de volgende ledenvergadering zal niet meer vragend rondgekeken worden wie er deel wil uitmaken van de kascommissie.

Dit tot nu toe vaste onderdeel kan van de agenda gehaald worden.

In haar pogingen de uitgaven onder controle te houden heeft het NGV-hoofdbestuur (HB) de financiële administratie van de afdelingen in hun geheel naar zich toe getrokken. De kascontrole zal met ingang van dit jaar ook op HB-niveau plaatsvinden.

De rol van de penningmeester is gereduceerd tot die van budgethouder. De budgethouder houdt bij hoeveel er nog resteert van het toegekende budget en stuurt de rekening voor betaling door naar de landelijke penningmeester.

Wat wel blijft is een toelichting op de inkomsten en uitgaven van het afgelopen jaar. Hieronder alvast een kort overzicht van 2019, vooruitlopend op de jaarvergadering in het najaar.

Inkomsten

In september 2018 is een begroting ingediend van € 3.855,00. Omdat toen de verwachting was dat we 2018 zouden afsluiten met een saldo van € 1.000,00 is een budget van € 2.855,00 toegekend.

Uiteindelijk bleek onze verwachting ongefundeerd. Met name het Jubileumfeest in december 2018 pakte aanzienlijk duurder uit dan verwacht, waardoor het saldo slechts € 125,00 bedroeg.

Uitgaven

Onze afdeling kent twee grote uitgavenposten: de lezingen en het afdelingsblad.

Voor de lezingen was € 1.250,00 begroot. De uitgaven bedroegen € 1.440,00. Het verschil is veroorzaakt door het besluit in 2019 weer een Dag van de Familie-geschiedenis te organiseren.

Een editie van ons afdelingsblad kost ca. € 700,00 aan druk- en verzendkosten. Voor drie edities was € 2.000,00 begroot, maar uit de getallen hierboven blijkt dat er slechts geld was voor 2 edities.

Editie 82 is betaald uit een buffer die eerder gebruikt en steeds weer aangevuld werd, maar nu dus niet meer.

(lees door op pagina 4)

Nieuwsbrief

Land van Cuijk en Ravenstein

Genealogisch onderzoek in de grensstreek van de Nederrijn

Zoals veel genealogen uit ons afdelingsgebied uit eigen ervaring weten, hadden de grenzen tussen wat tegenwoordig Nederland en de buurlanden zijn in vroeger tijden van een geheel ander karakter. In de grensstreken werd volop aan de andere kant van 'de streep' gewerkt en gewoond.

Aanleiding voor dit (bewerkte) artikel van de hand van Hans van Haarst is een lezing die Peter Roosenboom op 14 februari 2017 heeft gehouden over zijn stamboomonderzoek. Daarbij is ook onderzoek gedaan naar het dialect in de grensstreek Nijmegen-Kleef, het **Kleverlands**, dat ook gesproken werd in het noorden van ons afdelingsgebied namelijk het Land van Cuijk en Noord-Limburg.

In Kleef heeft Peter Roosenboom veel onderzoek gedaan naar zijn familie bij Mosaik, *Familienkundliche Vereinigung für das Klever Land e.V.* Tijdens dat onderzoek kwamen de verhuisbewegingen van de inwoners van Nijmegen, Kleve en omstreken boven water.

Al voor de 80-jarige oorlog trokken veel Hollanders naar de omgeving van Kleef, Kalkar, er was grote vraag naar mensen om te werken bij de droogleggingen. Een deel van deze arbeiders bleef hangen bij Kalkar.

In De Nederlanden was de staatsgodsdienst gereformeerd en de katholieke kerk werd gedoogd, mits men niet te veel opviel met uiterlijk vertoon. Dus wilde men zijn/haar kroost toch in hun eigen geloof laten dopen, bleef er weinig anders over dan over de "grens te gaan"; voordeel was dat men in het grensgebied hetzelfde dialect sprak, het Kleverlands.

Zo kwam bij de lezing het voorbeeld ter sprake van trouwen in Gendt, de geboorte van kinderen in Millingen en hun doop in Bimmen. De geboorte werd dus aangegeven bij de schepenen in Millingen en de doop, rooms-katholiek, gebeurde dan in dit voorbeeld in het Duitse Bimmen.

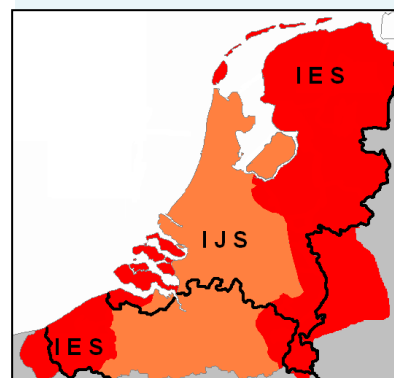
Kleverlands is de verzamelnaam voor de Nederfrankische dialecten die gesproken worden in Zuid-Gelderland, Noord-Limburg, het Land van Cuijk en in het Land van Kleef. Het Kleverlands wordt gerekend tot de dialecten van de Zuidelijk-centrale groep, waartoe ook het Brabants behoort.

Waar de grens van het dialectgebied getrokken moet worden, wordt bepaald door gebruik te maken van isoglossen. Een isoglosse is een lijn die op een

dialectenkaart de gebieden begrenst waarbinnen een bepaald taalverschijnsel voorkomt, zoals het gebruik van monoftong en diftong.

Diftongering is klankverandering waarbij een monoftong verandert in een diftong. Een monoftong is een eenklank, zoals de *-a-* in het woord *gat*. Sommige klinkers, zoals *-ei-* in *klein*, bestaan eigenlijk uit twee klanken, in dit geval: *èh-ie*.

Onder andere de diftongeringlijn (ij/ie-isoglosse, mijn/mien-linie) scheidt het Kleverlands in het westen van het Brabants.

Land van Cuijk:

sterk van het Oost-Brabants afwijkend dialect

De oorzaken van die begrenzing [van isoglossen en dialecten, mr] bestaan uit verschillende taalexterne factoren.

Vooral waar dit gebied in het oosten aan het Land van Cuijk met zijn sterk afwijkende dialecten grenst, zijn er verschillende oorzaken aan te wijzen voor de loop van de isoglossenbundel (een samenvatting van taalverschijnselgrenzen) tussen beide dialectgroepen.

Ten eerste is daar de historische (staatkundige) ontwikkeling van de streek. De isoglossenbundel [van het Oost-Brabants, mr] volgt nauwkeurig de grens tussen het hertogdom Brabant aan de westzijde en aan de oostzijde de stad Grave, het Land van Cuijk en de Baronie van Boxmeer, die zich oostwaarts oriënteerden op Gelre en Kleef. Die grens is waarschijnlijk dezelfde als de veel oudere grens tussen de oude Frankische gouwen Mosago en Toxandria. Pas ten tijde van de Bataafse republiek wordt het Land van Cuijk aan Noord-Brabant toegevoegd.

Op de tweede plaats heeft de aardrijkskundige gesteldheid in deze regio een belangrijke rol gespeeld. Voor de tijd van de ontginning en ontwatering liep de Peel, een enorm gebied van onbegaanbaar veenmoeras en onherbergzame heide,

precies tussen Zeeland, Volkel en Gemert met hun Meierijse tongval aan de westkant en Mill, Wanroij en Oploo met hun Cuijkse tongval aan de oostzijde. De Peel is nu al lang ver naar het zuiden teruggedrongen, maar nog altijd ligt er een strook zonder dorpskernen op de plaats van de isoglossenbundel.

Op de derde plaats is deze grens dezelfde als een grens die etnologen hier hebben gevonden. Paasvuren, een Saksisch gebruik, kwamen in Noord-Brabant alleen in het Land van Cuijk voor, kerken zonder dwarsbeuk vindt men enkel in het Land van Cuijk, en de termijn waarop knechten en meiden gehuurd werden, was daar 1 mei, maar in overig oostelijk Noord-Brabant was dat 22 of 24 februari.

Uit 'Taal in stad en land', deel 7 - Oost-Brabants, p. 77-78 (Jos en Cor Swanenberg)

Naar het noorden is er een overgang tot het Utrechts en het Veluws. De grens wordt gedefinieerd door de gij/jij-isoglosse, die samenvalt met de Rijn.

In het oosten vormen de dialecten van de Liemers een brede overgangszone tussen het Nederfrankisch en het Nedersaksisch, waar de Oude IJssel de dialectgrens vormt.

In het zuidoosten gaat het eigenlijke Kleefs langs de Nederrijn over in het Wezelse dialect en vervolgens in de dialecten van het westelijke Rijnlandse deel van het Ruhrgebied, Duisburg, Oberhausen en Essen-Werden.

De zuidelijke scheidslijn tussen het Kleverlands en de Limburgse dialecten wordt gevormd door de *Uerdinger Linie*. Maar bijvoorbeeld het dialect van Krefeld vertoont reeds allerlei Ripuarische eigenschappen, zoals *esch* in plaats van *ik*, *j*- aan het begin van een woord in plaats van /g/ (jedöns "Gedöns"), velarisatie van dentalen (onger "unter"), en de typische betekenisonderscheidende betoning die zowel de Limburgse als de Ripuarische dialecten kenmerkt.

Het Mich-kwartier of Zuid-Gelders Limburgs in de omgeving van Venlo wordt ook wel als een afzonderlijke dialectgroep beschouwd.

Het Kleverlands klinkt bij hardop lezen als 't Mooks, Groesbeeks. De grammatica is typisch Nederlands en niet Duits.

'Taaleiland' Pfalzdorf

Tussen Kleef, Kalkar en Goch ligt Pfalzdorf. Pfalzdorf werd in 1741 gesticht door een groep protestanten uit Bad Kreuznach en Simmern in de Keurpalts, die via de Nederlanden naar Amerika wilden reizen. Hen werd echter de doortocht door Nederland geweigerd. Van de stad Goch kregen ze een stukje heide toegewezen waar ze zich toen hebben gevestigd. Omdat het een protestants dorp in een katholieke streek betrof, heeft de groep als een 'taaleiland' (witte vlek in zwarte rondje) haar eigen Paltsische dialect kunnen handhaven. Dit dialect, een mengsel van Rijnfrankisch en Moezelfrankisch, wordt echter door de huidige jongere generatie nog nauwelijks gesproken.

Door de vroegere taalgelijkheid was het gemakkelijker met verhuizingen, men verstond en begreep elkaar. Het gebied "van Peel tot over de Rijn", is dus een gebied met een "papier" grens, het is geen staatsgrens maar een bevolkingsgrens, i.p.v. een harde grens, het is rooms gebied, met hier en daar kleine gereformeerde kerken en die plaatsen hadden ook banden met De Nederlanden. Echt grote steden waren er niet, het was vooral agrarisch met veel migratie.

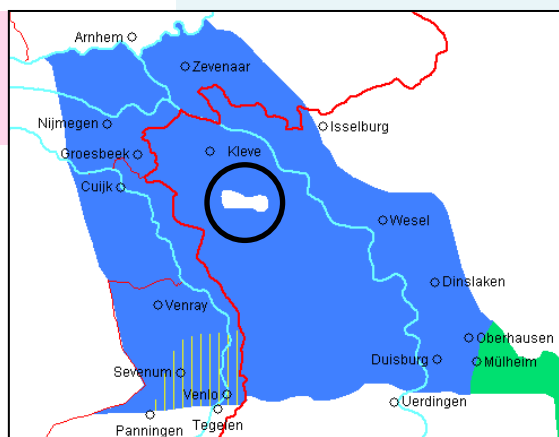
Tijdens de bezetting door de Republiek van de zogenaamde Kleefse barrière, (Meurs, Goch-Kleef) kregen deze plaatsen een staatsgarnizoen. Het gebied tussen Aken tot voorbij Keulen is een voortdurend slagveld tussen Spaanse en Staatse troepen geweest. Na de Conventie van Wesel en Bedburg (1568) was de macht van de Spanjaarden gebroken en werd in deze gebieden de Gereformeerde Kerk de staatskerk.

Door de regelmatige wisselingen van machthebbers moet men in de streekarchieven dan ook de DTB-boeken van de diverse geloofsrichtingen (gereformeerd, luthers en rooms-katholiek) inkijken.

In de 18e/19e eeuw werd in de officiële documenten voornamelijk het Nederlandse schrift gebruikt. Tijdens de bezetting door Napoleon werden de aktes Frans-talig, zo ook de registratie en volkstellingen. Tweede helft 19e eeuw ging men steeds meer over op het Duitse schrift; wel bleef het Franse systeem in gebruik. Rond 1850 werd er druk op de bevolking gezet om Duits te leren. De Pruisen vonden de Duitse taal zo belangrijk, dat gepoogd werd het dialect uit te bannen. Het dialect was daarmee steeds moeilijker in stand te houden. Adolf Hitler verbood het Nederlands nog langer te gebruiken vanaf 1936.

Het Nederlands als volkstaal heeft lang stand gehouden. Tot aan de Tweede Wereldoorlog werd het nog in enkele kerken als kerktaal gebruikt. Men ziet ook veel Nederlandse namen aan de Duitse zijde van de grens, maar de dragers van deze namen wonen meestal al eeuwen hier.

Het artikel 'Genealogisch onderzoek in de grensstreek' van Hans van Haarst verscheen in het afdelingsblad 'Kwartier van Nijmegen' (jaargang 26, nummer 2, juni 2017) en is voor deze nieuwsbrief bewerkt en aangevuld door Maurice Roefs

Hierdoor kon het jaar toch met een klein positief saldo van € 100,00 afgesloten worden.

Over 2020 is ons een budget van € 2.976,00 toegekend. Hieruit is de conclusie getrokken dat drie papieren en te verzenden edities van het afdelingsblad per jaar niet meer mogelijk is.

Dit jaar proberen we financieel rond te komen met twee edities, aangevuld met digitale nieuwsbrieven.

Maar ook bij de lezingen zullen we zuiniger aan moeten doen. In dat opzicht hebben de coronamaatregelen ons al een handje geholpen.

Hens Borkent, penningmeester

Mededelingen van het hoofdbestuur

Inning contributie

Contributiefacturen worden via de NGV-securemail naar de leden en organisaties verstuurd. Bij deze mail krijgt iedereen een link naar de "SEPA automatische incasso formulier". Hopelijk gaan veel leden deze ook daadwerkelijk gebruiken.

Afdelingspagina's (www.ngv-afdelingen.nl)

Op dit moment wordt aan de realisatie van de afdelingspagina's gewerkt. De afdelingspagina's zullen vanuit ontdekjouwverhaal.nl verplaatst worden naar de nieuwe webomgeving.

In deze nieuwe omgeving krijgen de afdelingen een eigen site waarvan alleen de homepage en informatiepagina via een vast model worden gemaakt.

Alles wat verder op deze site komt is aan de afdelingen. Voorheen hadden de afdelingen maar maximaal 5 pagina's, met de nieuwe opzet geldt deze beperking niet meer. De inrichting is geheel aan de webredactie van iedere afdeling.

Daarnaast krijgen de afdelingen om via de eigen site nieuwsbrieven te maken en te versturen.

Verder krijgen de afdelingen in het nieuwe systeem een eigen opslag Cloud om hun bestanden te plaatsen die in de eigen webomgeving gebruikt worden. Anders dan de Microsoft Cloud waar je als gebruiker je eigen back-up moet maken, wordt deze NGV Cloud vier keer

per dag automatisch geback-upt.

Verhuizing ontdekjouwverhaal.nl

In de week van 14 tot en met 18 april stond de verhuizing van de website "ontdekjouwverhaal.nl" naar de grote server van de NGV.

Gebruikers merken hier in principe niets van, behalve dan dat de website aan snelheid heeft gewonnen.

Na de verhuizing wordt het inloggedeelte verplaatst naar de URL www.ngv.nl en is inloggen op de oude website niet meer nodig.

De volgende stap is het uitrollen van specifieke onderzoek onderdelen op www.ngv.nl zodat er alleen nog één inlog adres is voor de webomgeving van de NGV.

Ledenservice

Ook wordt de komende weken gestart met een nieuwe website in de NGV te weten Ledenservice. De bedoeling is dat alle ledenzaken (wachtwoord wijzigen, emailadres wijzigen, etc.) hier geregeld worden.

Hierdoor komt de NGV-website beter tot zijn recht voor de onderzoekers. Een ander item dat op Ledenservice wordt afgehandeld is het aanmelden voor nieuwe leden.

Tot nu toe is het aanmelden een omslachtige zaak, maar nu wordt het zo geregeld dat een nieuw lid binnen 15 minuten na aanmelding al gebruik kan maken van alle faciliteiten van het lidmaatschap!

Contentbeheerders gezocht

Tenslotte een vraag aan alle leden: het ICT-team is druk met de technische kant van de vernieuwing.

Er is grote behoefte aan mensen die samen met het ICT-team het beheer van de content willen doen. Er komen nu steeds meer bronnen digitaal beschikbaar en om de hardheid van onze data te garanderen is er behoefte aan een aantal "contentbeheerders" die in het ICT-team zullen worden opgenomen.

Interesse? U bent van harte welkom. Graag aanmelden bij secretaris@ngv.nl

ontdek jouw verhaal

Deze nieuwsbrief wordt uitgegeven
door de redactie van
Genealogie langs Peel en Maas

E-mail redactie info@mauricroefs.nl

lvc.ngv-afdelingen.nl

